

O KĄ GALI MANO VAIKAS?

Edita Mačiulskė

KAM IR APIE KĄ?

Tėvams, auginančius jaunuolius, kurie turi specialiųjų ugdymosi poreikių ir mokosi 8-12 klasėse.

Kaip padėti savo vaikams geriau pažinti save, atrasti savo galimybes bei kurti ateities planus.

konkrečius, praktinius būdus, kaip padėti savo vaikui pažinti save, stiprybes ir interesus;
iš kur gauti aiškios informacijos apie galimus karjeros kelius;
kaip išmokti atpažinti, ką vaikas gali, net jei akademiniai rezultatai nėra aukšti;
kaip bendradarbiauti su mokykla, kad visi veiktų vieninga kryptimi;
iš kur gauti emocinio palaikymo ir suprasti, kad situacija mokykloje suprantama.

TEORIJA=REALYBĖ?

SUP ≠ mažesnės galimybės

SUP turintys mokiniai dažnai turi kitokį mokymosi tempą ar stilių, bet tai nereiškia mažesnių gebėjimų ar ambicijų.

Su tinkama pagalba ir aplinkos pritaikymu jie sėkmingai baigia mokyklą, įgyja profesiją ar aukštąjį išsilavinimą.

AUKŠTOJO MOKSLO STATISTIKA

93 % pirmakursių Lietuvoje pradeda nuo bakalauro studijų
(OECD vidurkis – 78 %)

55 % pirmakursių – moterys (OECD – 54 %)

Tik 20 % daro pertrauką („gap year“) po mokyklos (OECD – 44 %)

SUP MOKINIŲ STATISTIKA

AUKŠTOJO MOKSLO ĮSTAIGOSE

Tikslios nacionalinės statistikos nėra, tačiau pagal EUROSTUDENT VII (2018–2021) tyrimą:

7,2 % visų Lietuvos studentų teigia, kad turi ilgalaikę sveikatos problemą, negalią ar mokymosi sunkumų, turinčių įtakos jų studijoms.

fizinė negalia
sensoriniai sutrikimai (regos, klausos)
mokymosi sutrikimai (disleksija, ADHD)
psichikos sveikatos sunkumai (nerimas, depresija)

SUP MOKINIŲ STATISTIKA

AUKŠTOJO MOKSLO ĮSTAIGOSE

Šalis	Studentų su negalia ar ilgalaikiais sutrikimais dalis (%)
 Suomija	16%
 Švedija	13%
 Vokietija	11%
 Prancūzija	8%
 Lietuva	7%
 Lenkija	5%
 Vengrija	4%

SUP MOKINIŲ STATISTIKA

PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGOSE

2022–2023 m. m. duomenimis, profesinėse mokyklose mokėsi apie **1 600–1 800** SUP mokinių.

Tai sudaro apie **4–5 %** visų profesinio mokymo mokinių Lietuvoje. Didžioji dalis jų mokosi pagal adaptuotas programas, orientuotas į praktinius įgūdžius.

Kai kurios profesinės mokyklos turi specializuotus skyrius ar klases SUP turintiems mokiniams.

Didžiausias SUP mokinių skaičius – regionuose, kur švietimo prieinamumas pritaikytas labiau individualiai.

SUP MOKINIŲ STATISTIKA

AUKŠTOJO MOKSLO ĮSTAIGOSE

Šalis	SUP mokinių dalis profesiniame mokyme (%)	Pastabos
 Suomija	~6–7 %	Ankstyvas individualizuotas karjeros planavimas, stipri parama
 Švedija	~5 %	Įtrauktas modelis, integruotos klasės
 Vokietija	~8–10 %	Yra specialūs „Berufsvorbereitung“ kursai SUP jaunimui
 Nyderlandai	~6 %	„Praktijkonderwijs“ sistema skirta mokiniams su vidutiniais sunkumais
 Prancūzija	~4–5 %	SUP mokiniai dažnai įtraukiami į bendrąsias programas
 Lenkija	~4 %	Turi specializuotas profesines mokyklas
 Lietuva	4–5 %	Mokiniai daugiausia regionuose, programos pritaikytos

SVARBI PAGALBA IR PARTNERYSTĖ

Pedagoginė psichologinė tarnyba (PPT)

Įvertina vaiko ugdymosi poreikius, funkcinis gebėjimus ir rekomenduoja:

- ugdymo programos tipą (pritaikyta ar individualizuota);
- specialiosios pagalbos paslaugas (logopedas, specialusis pedagogas, psichologas, karjeros specialistas ir kt.);
- mokymosi aplinkos pritaikymus;
- galimybę taikyti asmeninį ugdymo planą.

Kategorija	Aprašymas
Mokymosi sutrikimai	Disleksija, disgrafija, diskalkulija, dėmesio sutrikimas (ADHD)
Kalbos ir komunikacijos sutrikimai	Kalbos neišsivystymas, artikuliacijos problemos
Elgesio ir emocijų sutrikimai	Dažnai susiję su agresyvumu, nerimu, depresija, autizmu
Regos sutrikimai	Dalinis ar visiškas aklumas
Klausos sutrikimai	Dalinis ar visiškas kurtumas
Judėjimo sutrikimai (fizinė negalia)	Motorikos, judėjimo aparato sutrikimai
Autizmo spektro sutrikimai (ASS)	Įvairaus lygio socialinės komunikacijos ir elgesio sunkumai
Intelektinis sutrikimas	Lengvas, vidutinis ar sunkus (pagal IQ ir funkcinį lygį)
Kompleksiniai sutrikimai	Kai yra kelios negalios ar sutrikimai vienu metu (pvz., autizmas + regos sutrikimas)

UGDYMOSI PROGRAMOS TIPAS

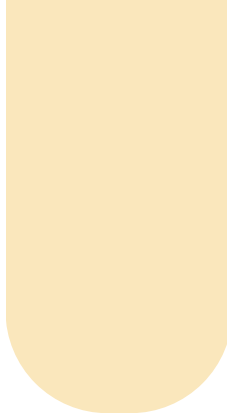
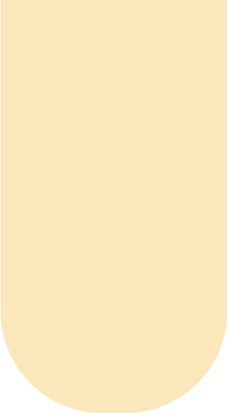
Lygmuo	Aprašymas
Pritaikytos programos	Ugdymo turinys išlieka bendras, bet pritaikytas pagal mokinio galimybes (tempas, vertinimas, metodai).
Individualizuotos programos	Turinys ir tikslai keičiasi iš esmės, orientuojamasi į asmeninius pasiekimus, gyvenimo įgūdžius.
Specialiosios mokyklos / klasės	Kai ugdymas įprastoje mokykloje negalimas net taikant visas priemones.
Integruotas ugdymas	SUP mokinys mokosi bendrojo ugdymo klasėje su papildoma pagalba.

TEORIJA=REALYBĖ?

Vaiko specialieji poreikiai neturi riboti jo svajonių.

Svarbiausia – laiku pastebėti stiprybes, padėti planuoti kelią ir užtikrinti palaikymą.

Tinkamai nukreiptas SUP mokinys gali pasiekti tiek pat, kiek bet kuris kitas.

KĄ GALI JURGA, TURINTI ĮGIMTĄ
JUDĖJIMO IR REGOS SUTRIKIMĄ?

TĖVAI - “KARŽYGAI”

Nuojauta

Emocijos ir Adekvatumas

Ugdymosi poreikių įvertinimas

Situacijos priėmimas ir pripažinimas

Pagalba

Atvirumas

Bendradarbiavimas

TĖVAI - “KARŽYGAI”

KĄ GALI 10-OKAS JONAS SU DAUNO
SINDROMU?

TĖVAI - “KARŽYGAI”

KĄ GALI III G. KOTRYNA, TURINTI
NEŽYMŲ KOMPLEKSINĮ SUTRIKIMĄ,
TRUMPALAIKĘ ATMINTĮ?

MOKYKLOS ADMINISTRACIJA - “KARŽYGIAI”

KĄ GALI MOKYKLA SUŽINOJUSI APIE
11-OKUI NUSTATYTĄ INTELEKTINĮ
SUTRIKIMĄ ?

MOKYKLOS ADMINISTRACIJA - “KARŽYGIAI”

KĄ GALI MOKYKLA NEPRATĘSIANTI
SUTARTIES SU MOKINIU PO 10 KL. ?

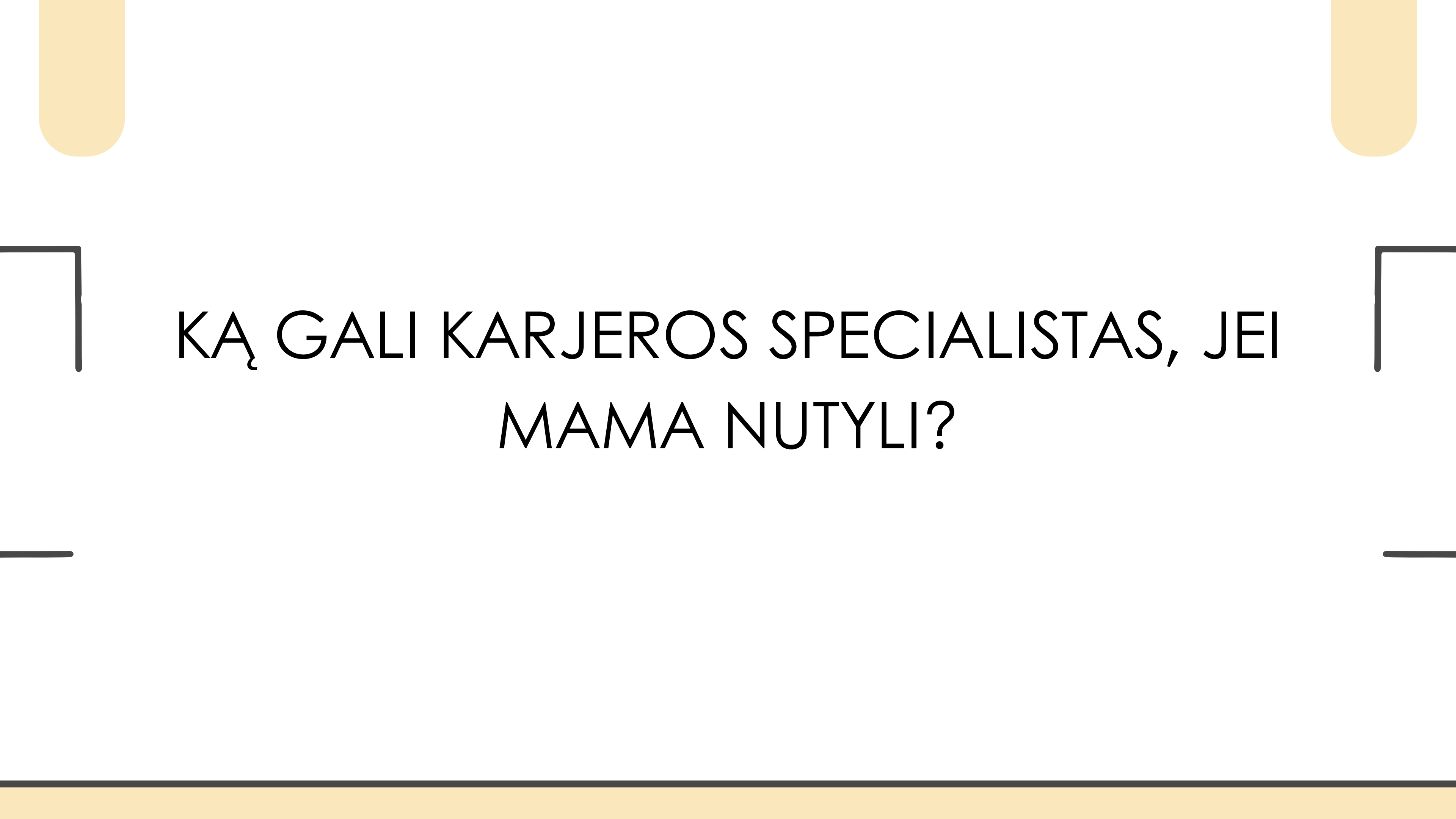
INDIVIDUALIZUOTAS KARJEROS PLANAVIMAS

Labai svarbu pradėti karjeros planavimą anksti, dar pagrindinėje mokykloje.
Reikalingas **individualizuotas karjeros ugdymas.**

INDIVIDUALIZUOTAS KARJEROS PLANAVIMAS

Atpažinti ir stiprinti asmenines stiprybes;
Įvertinti profesijų ir mokymosi kelių įvairovę;
Suplanuoti realius, pasiekiamus tikslus;
Parinkti tinkamą profesinį ar akademinį kelią;
Išmokti prisistatyti, pasiruošti darbo pokalbiui;
Gauti informacijos apie paramos priemones studijose ar darbo vietoje.

KĄ GALI KARJEROS SPECIALISTAS, JEI
MAMA NUTYLI?

KONKRETŪS VEIKSMAI

Informacija apie SUP mokinius su kuriais dirba karjeros specialistai (mokyklos ir išoriniai);

Karjeros specialisto ugdymo metodų “krepšys” (interaktyvūs, skaitmeniniai, popieriniai ir t.t.);

Naujausia informacija apie SUP mokinių tolimesnes galimybes mokytis ar studijuoti;

Karjeros specialisto požiūris, nuostatos, empatija;

Bendradarbiavimas su kitais pagalbos mokiniui specialistais;

Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima.

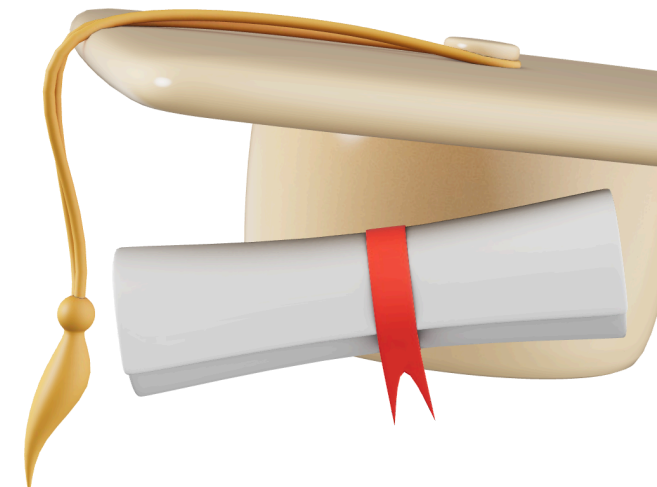
KĄ GALI JŪSŲ VAIKAS?

Profesinis mokymas reglamentuotas ir neraglamentuotas.

SUP mokiniai dažnai renkasi profesinio mokymo centrus, nes:

- mokymas labiau orientuotas į praktiką;
- dažnai galima rinktis paprastesnes programas;
- suteikiama daugiau pagalbos;

sudaromos sąlygos mokytis pagal individualizuotas ar adaptuotas programas.

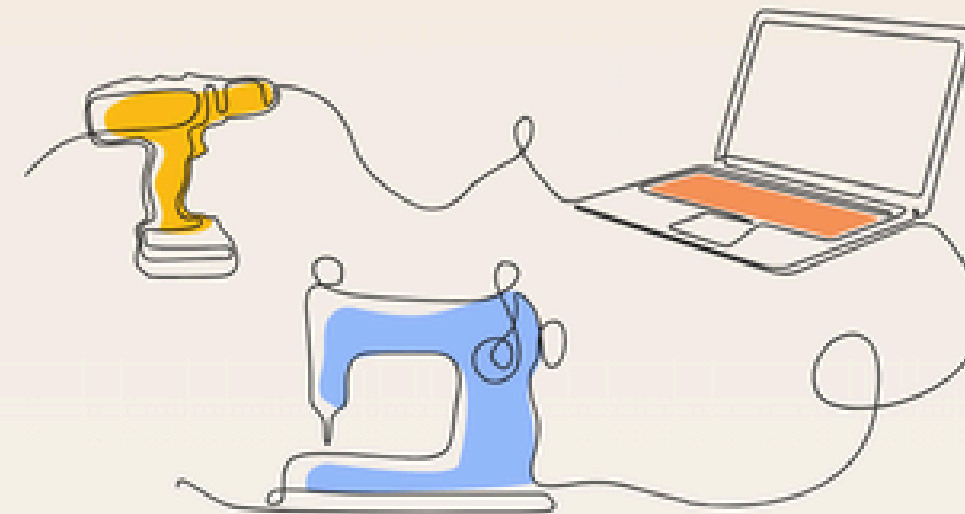

KĄ GALI JŪSŲ VAIKAS?

[Priėmimas](#) ▾[Apie mus](#) ▾[DUK](#)[Prisijungti](#) →

Profesinis mokymas

Mokytis pagal profesinio mokymo programas priimami asmenys, įgiję pagrindinį arba vidurinį išsilavinimą, taip pat neįgiję pagrindinio išsilavinimo (asmenys, ne jaunesni nei 14 metų).
Profesinio mokymo programos skirtos pirmajai (pirminis profesinis mokymas) arba papildomai kvalifikacijai (tęstinis profesinis mokymas) įgyti.

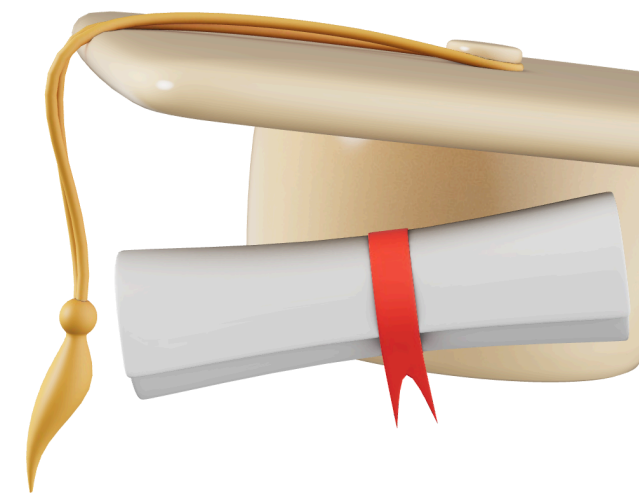
[Priėmimo tvarka](#) [Prašymo pildymo instrukcija](#) [Programos](#)[Priėmimo datos](#)[Profesinio mokymo įstaigos](#)

KĄ GALI JŪSŲ VAIKAS?

Aukštasis mokslas (koleginės ar universitetinės studijos)

Dauguma aukštųjų mokyklų Lietuvoje:

turi studentų su negalia koordinatorius;
pritaiko egzaminų, paskaitų aplinką;
leidžia individualizuoti studijų grafiką;
siūlo psichologinę ar socialinę pagalbą.

KĄ GALI JŪSŲ VAIKAS?

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

[Pirmosios pakopos ir vientisosios studijos](#)[Trumposios pakopos studijos](#)[Magistrantūros studijos](#)[Rezidentūra Profesinės studijos](#)[Pedagogų rengimas Profesinės studijos](#)[Aukštųjų mokyklų aktualijos](#)[Renginiai](#)

LT

Pirmosios pakopos ir vientisosios studijos

Stojantiejiems 2026

- Priėmimo galimybės
- Priėmimo datos
- Programų sąrašas
- Stojamieji egzaminai
- 2026 m. konkursinio balo skaičiuoklė
- Stojantiejiems 2027

Aukštosios mokyklos

- Universitetai
- Kolegijos

DUK

Naujienos ir pranešimai

KAIP PAVYKO POVILUI, TURINČIAM
JUDĖJIMO IR KALBĖJIMO SUTRIKIMUS?

2-OJI KONKURSINĖ EILĖ Į VF VIETAS AUKŠTOSIOSE MOKYKLOSE

- yra baigę trumposios pakopos studijas;
- turi ne trumpesnę kaip 24 mėnesių praktinės veiklos patirtį ir stoja į universitetines pirmosios pakopos ir vientisąsias studijas ir pirmosios pakopos kolegines studijas;
- yra vienas iš bendrai gyvenančių asmenų arba vienas gyvenantis asmuo, turintis teisę gauti arba gaunantis socialinę pašalpą pagal Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą;
- turi nustatytą 45 procentų ar mažesnę dalyvumo lygį arba sunkaus ar vidutinio neįgalumo lygį;
- yra ne vyresnis kaip 25 metų ir jam iki pilnametystės įstatymų nustatyta tvarka buvo nustatyta globa (rūpyba) arba jo abu tėvai (turėtas vienintelis iš tėvų) yra mirę.

2-OJI KONKURSINĖ EILĖ Į VF VIETAS AUKŠTOSIOSE MOKYKLOSE

Į VF vietas pagal šią eilę 2025 m. pakviestas 391 asmuo (2024 m. – 305),
studijų sutartis pasirašė 357 asmenys (2024 m. – 283),
iš jų 99 studentai, turi nustatytą mažesnį dalyvumo lygį arba sunkaus ar
vidutinio neįgalumo lygį.

KAIP PAVYKS HERKUI, TURINČIAM
DĖMESIO SUTRIKIMĄ (ADHD)?

KAIP SUŽINOTI?

Profesinio mokymo įstaigos, mokančios pagal profesinio mokymo programas skirtas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių:

1. Aukštaitijos profesinio rengimo centras
2. Alytaus profesinio rengimo centras
3. Kauno taikomosios dailės mokyklos Alytaus filialas
4. Kauno maisto pramonės ir prekybos mokymo centras
5. Kauno technologijų mokymo centras
6. Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras
7. Kėdainių profesinio rengimo centras
8. Klaipėdos Ernesto Galvanausko profesinio mokymo centras
9. Klaipėdos Ernesto Galvanausko profesinio mokymo centro Kretingos filialas
10. Marijampolės profesinio rengimo centras
11. Mažeikių politechnikos mokykla
12. Panevėžio Margaritos Rimkevičaitės profesinio rengimo centras
13. Radviliškio technologijų ir verslo mokymo centras
14. Šilutės profesinio mokymo centras
15. Telšių regioninis profesinio mokymo centras
16. Vilniaus paslaugų verslo profesinio rengimo centras
17. Vilniaus Verkių mokykla – daugiafunkcinis centras

**Mokiniai, turintys SUP ir įgiję išsilavinimą pagal pritaikytas bendrąsias ugdymo programas, turi teisę mokytis visose profesinio mokymo įstaigose.*

Vykdomos profesinio mokymo programos:

1. Pynėjo iš vytelių mokymo programa
2. Rankdarbių gamintojo mokymo programa
3. Mūrininko – betonuotojo padėjėjo mokymo programa
4. Plytelių klojėjo – tinkuotojo padėjėjo mokymo programa
5. Šaltkalvio mokymo programa
6. Floristo padėjėjo mokymo programa
7. Dailiųjų tekstilės dirbinių gamintojo mokymo programa
8. Siuvėjo - operatoriaus mokymo programa
9. Duonos ir pyrago gaminių kepėjo mokymo programa
10. Kambarių tvarkytojo mokymo programa
11. Virėjo mokymo programa
12. Dažytojo tinkuotojo padėjėjo mokymo programa
13. Dekoratyvinio apželdinimo darbuotojo padėjėjo mokymo programa

Daugiau informacijos:

www.aikos.smm.lt

www.mokausi.lt

/

Parengė Liana ~~Pareigienė~~
karjeros specialistė.

**Kur mokytis profesijos
specialiųjų ugdymosi
poreikių turintiems
mokiniam, įgijusiems
išsilavinimą pagal
individualizuotas
bendrąsias ugdymo
programas?**

O BET TAČIAU...

Daugelis aukštųjų mokyklų (VU, VDU, KTU, kolegijos) turi paramos sistemą studentams su negalia:

papildomas laikas egzaminuose,
mokomosios medžiagos pritaikymas,
technologinė pagalba,
mentorstė ar psichologinė pagalba.

Tačiau nėra centralizuotos sistemos, kuri rinktų ar viešintų tikslūs skaičius apie SUP studentus visose institucijose.

O BET TAČIAU...

Darbdaviai ir aukštosios mokyklos gali pritaikyti sąlygas:

lankstesnis darbo grafikas,
pagalbinės technologijos,
papildomas laikas per egzaminus,
mentorystė ar pagalbinis personalas.

SUP asmenys gali sėkmingai dirbti ir mokytis, kai gauna tinkamą palaikymą.

TĒVAMS IR VAIKAMS “KARŽYGIAIS”

ATVIRAI KALBĒTIS APIE NORUS, LŪKESČIUS IR GALIMYBES
PAGAL VAIKO GALIMYBES - SAVĒS PAŽINIMO, KARJEROS INTERESŪ,
GEBĒJIMŪ TESTAVIMAS
NUVYKTI “GYVAI” Į PASIRINKTĄ
MOKYKLĄ/KOLEGIJĄ/UNIVERSITETĄ/ORGANIZACIJĄ
ATVIRAI KALBĒTIS SU PASIRINKTOS ĮSTAIGOS ADMINISTRACIJA
IŠSIAIŠKINTI DETALIAI MOKYMOSI SĄLYGAS, PRITAIKYMO GALIMYBES,
STOJIMO REIKALAVIMUS
“KVĖPUOTI” IR “IŠLEISTI EMOCIJAS”
BENDRAUTI, BENDRADARBIAUTI IR IEŠKOTI PAGALBOS
BŪTI TIKRAIS “KARŽYGIAIS”...DRAŠIAIS, NEPASIDUODANČIAIS, NES JŪSŲ
VAIKAI MOKO IR UGDO VISUS MUS!